

Behoort bij punt 9e van de agenda van de
237ste vergadering van het bestuur
d.d. 26 mei 2009

NOTA VOOR HET BESTUUR

Betreft: Werkplan Arbeid MVO 2009

Het Productschap MVO geeft zijn inzet op het gebied van arbeid vorm door:

1. de samenwerking met de vakbonden en overige productschappen binnen het project Verankering Arbeid;
2. de samenwerking met de onder het HPA en MVO ressorterende Afdeling Arbeid;
3. en de door MVO zelfstandig opgezette activiteiten.

Stuur- en werkgroepen

Om meer structuur aan te brengen in de arbeidgerelateerde activiteiten en beter te kunnen inspelen op de specifieke behoefte aan deze activiteiten in de oliën- en vettensector is eind 2008 een regulier overleg opgezet met HR-experts uit de sector en met de vakbonden¹. Deze zgn. MVO HR Stuurgroep heeft zich in eerste aanleg gebogen over de in de sector bestaande behoeften op het gebied van scholing, welke mede de basis moesten vormen voor het onderhavige Werkplan Arbeid MVO 2009, en zal in de toekomst minimaal eenmaal per jaar bijeenkomen om de bereikte resultaten te evalueren en tezamen met de input van onder meer de Werkgroep Verankering Arbeid een volgend Werkplan Arbeid MVO op te stellen.

De activiteiten die in het onderhavige Werkplan Arbeid MVO 2009 worden genoemd, zullen waar nuttig door zgn. HR Werkgroepen worden uitgevoerd dan wel begeleid. De samenstelling van deze werkgroepen zal volledig afhankelijk zijn van de desbetreffende activiteit en worden ingevuld in goed overleg met de werknemersorganisaties, waarbij voorop staat dat met name naar inhoudelijke, dus vakspecifieke expertise zal worden gekeken. Deze werkgroepen zullen zo vaak bij elkaar komen als nodig is voor de voortgang van het bewuste concrete project. De MVO HR Stuurgroep zal regelmatig (schriftelijk) worden geïnformeerd over de voortgang van de diverse projecten.

De hoogste prioriteit zal in 2009 worden gegeven aan initiatieven op scholingsgebied. De bedoeling hiervan is ten eerste om het opleidingsniveau van de huidige werknemers verder te verbeteren, en ten tweede om de oliën- en vettensector in het onderwijsveld beter op de kaart te zetten zodat kwantitatieve en kwalitatieve problemen bij de instroom van jonge

¹ De leden van deze HR Stuurgroep zijn Arnout Batterink (Sonac), Erica van Dijk (IOI Loders Croklaan), Gerrit van Duijn (Unilever), Jan Gijsen (CNV Bedrijvenbond), Mireille Kes (Unimills), Koos Krokké (Cargill), Manou van der Meulen (Afdeling Arbeid), Claudia Oomen (Productschap MVO), Rijk Roelofse (Dienstenbond CNV), Jean-Philippe van der Zwaluw (Productschap MVO)

werknemers in de sector worden aangepakt dan wel voorkomen. Hiernaast kunnen nog enkele andere activiteiten worden onderscheiden.

Projecten/Activiteiten scholing

Onderstaande acties zijn ingedeeld conform de geschetste indeling.

Ad 1. Activiteiten voortvloeiend uit het project Verankering Arbeid

a) Ondersteunen arbeidsmarktconferentie Boeien & Binden

Op 4 februari jl. is door schappen, bonden en afdeling arbeid de Arbeidsmarktconferentie 'Boeien & Binden' georganiseerd. Ook MVO heeft hieraan medewerking verleend. Het thema van de conferentie is zeer actueel voor de hele voedingsindustrie, de MVO-sector inclusief: hoe krijg je op termijn voldoende werknemers en hoe zorg je ervoor dat ze in je sector blijven werken? Voornaamste conclusies van deze dag waren, dat de voedings- en genotmiddelenindustrie/de procesindustrie met een imago probleem kampt – de beeldvorming is negatief of afwezig – en dat scholing en opleiding van werknemers de komende jaren steeds belangrijker worden.

De Werkgroep **Verankering Arbeid** komt nog met een follow-up van deze conferentie. Het is mogelijk dat op dit punt gemeenschappelijke initiatieven worden ontwikkeld.

b) Initiëren imagocampagne voedingsindustrie

Conform de conclusies van de Arbeidsmarktconferentie 'Boeien & Binden' (zie ook onder a) blijft ook in de MVO-sector de instroom van jonge werknemers kwantitatief en kwalitatief achter bij de behoefte aan goed opgeleid personeel. Vacatures worden in de praktijk steeds moeilijker te vervullen. Deels heeft dit een demografische oorzaak (ontgroening oftewel in zijn algemeenheid minder jongeren), deels is het een kwestie van imago. Een baan in de procesindustrie wordt ten onrechte vaak geassocieerd met slecht betaald, smerig en/of gevaarlijk werk. MVO vindt het dan ook van belang dat – samen met andere schappen- er gewerkt wordt aan het imago van de proces/voedingsmiddelenindustrie. Hierbij kan gedacht worden aan het opzetten van een gezamenlijke imagocampagne. **MVO** zal in 2009 bij de Werkgroep **Verankering Arbeid** ervoor pleiten dit onderwerp op de agenda te zetten en te bekijken hoe hierin gezamenlijk kan worden opgetreden.

Een van deze voorstellen kan het aanbieden door MVO-bedrijven van maatschappelijke stages rond voedsel en groen betreffen. De maatschappelijke stage biedt hierdoor een kans tot contact tussen leerling en bedrijf/sector, tot een kennismaking die voor de leerling een leermogelijkheid vormt, en voor bedrijf/sector de mogelijkheid om bestaande (negatieve) vooroordelen bij de jonge generatie weg te nemen.

c) Verzamelen en analyseren sociaal-economische kerngegevens

In 2008 heeft MVO op verzoek van de Werkgroep Verankering Arbeid onder zo'n 100 bedrijven enquêteformulieren verstuurd waarin om sociaal-economische bedrijfsgegevens is gevraagd. Deze informatie biedt in gecumuleerde vorm een goed beeld van de sociaal-economische structuur van de MVO-sector (totale werkgelegenheid, leeftijdsopbouw, man-/vrouwverdeling, opleidingsniveau, interne en externe scholing, werkervaring enz.). Daar de respons momenteel slechts rond de 17 procent ligt, zal **MVO** op korte termijn nog persoonlijk contact opnemen met de verantwoordelijke P&O'ers van - in elk geval - de kernbedrijven in de oliën- en vettenketen, teneinde tot representatieve sociaal-economische gegevens te komen die de komende jaren als basis kunnen dienen voor het formuleren van

(scholings)beleid op de factor arbeid. Zodra deze exercitie is gedaan, zal daarom een analyse van de resultaten worden uitgevoerd om te bepalen welke concrete follow-up activiteiten op met name scholingsgebied dienen te worden ontplooid.

De Productschappen hebben afgesproken onderzoeksgegevens productschappenbreed te verzamelen. De **Afdeling Arbeid** zal daarom de uiteindelijke MVO-gegevens integreren met de sociaal-economische gegevens van andere sectoren en productschappenbreed haar analyses uitvoeren.

d) *Uitbrengen Nieuwsbrief Arbeid*

Elke drie maanden brengt de **Afdeling Arbeid** onder verantwoordelijkheid van de Werkgroep **Verankering Arbeid** de Nieuwsbrief Arbeid uit, die wordt verspreid onder bestuurs- en kaderleden van de in de besturen van de deelnemende productschappen participerende werknemersorganisaties. **MVO** zal ook in 2009 met artikelen over arbeidgerelateerde onderwerpen aan deze nieuwsbrief bijdragen.

Ad 2. Activiteiten Afdeling Arbeid

e) *Opzetten EVC-trajecten*

In de diervoedersector is door Afdeling Arbeid ervaring opgedaan met EVC-trajecten (Erkenning Verworven Competenties). Medewerkers die een EVC-traject volgen, kunnen hun praktijkervaring laten beoordelen door een erkend opleidingsinstituut. Ze ontvangen aan het eind van het traject een EVC-certificaat en een EVC-rapportage. Het EVC-certificaat vormt een schriftelijke erkenning van hun praktijkervaring en biedt hun de gelegenheid bij het opgaan voor een MBO-diploma voor de desbetreffende competenties vrijstelling te verkrijgen. Verder biedt het EVC-certificaat – samen met de EVC-rapportage – de (potentiële) werkgever inzicht in de kwaliteiten van zijn medewerker dan wel sollicitant. MVO wil medewerkers in de oliën- en vettensector graag de gelegenheid bieden hun werkervaring door een erkend opleidingsinstituut te laten valideren indien zij hier behoefte aan hebben. Inmiddels hebben 2 MVO-bedrijven aangegeven zich te willen oriënteren op een mogelijk proeftraject in hun bedrijf. **MVO** zal ook bij andere MVO-bedrijven polsen of er interesse is in het starten van het proeftraject. Mocht dit doorgang vinden, dan zullen deze proeftrajecten worden begeleid door de **Afdeling Arbeid**. De ervaringen die met deze proeven worden opgedaan, kunnen in navolgende jaren worden gebruikt om EVC breder in de sector te introduceren.

f) *Organisatie studiedag werknemers*

In 2009 zal MVO een studiedag voor werknemers in de MVO-industrie organiseren. Op verzoek van de vakbonden zal het programma worden opgezet rond het thema 'Moderne biotechnologie' en zal worden gezien of behalve met de vakbonden ook kan worden samengewerkt met andere productschappen die met dit thema te maken.

MVO en **Afdeling Arbeid** bepalen in nauw overleg met FNV en CNV het programma en organiseren de studiedag.

Ad 3. Eigen activiteiten MVO

g) *Evaluatie MVO Kenniscentrum*

Begin oktober 2008 heeft MVO een digitaal lespakket met basisinformatie over oliën en vetten gelanceerd, het MVO Kenniscentrum (www.mvo-kenniscentrum.nl). Dit is bedoeld om de kennis van werknemers over de sector waarin zij werken te verbeteren. Ook aan potentiële werknemers, scholieren en andere geïnteresseerden wordt aldus de gelegenheid geboden gedegen kennis te maken met de oliën- en vettensector.

MVO wil medio 2009 de dan opgedane ervaringen van MVO-bedrijven uitwisselen en evalueren in een **HR Werkgroep**. Uit deze evaluatie kunnen eventuele vervolgvactiteiten voortvloeiën.

h) *Inbrengen van MVO-kennis in MBO-opleidingen*

Bij veel nieuwe (jonge) medewerkers van MVO-bedrijven bestaat een opleidingstekort. In MBO-opleidingen wordt vaak niet of onvoldoende rekening gehouden met de specifieke eisen die worden gesteld aan het werken in de voedingsindustrie (hygiëne/HACCP, veiligheidkunde), in opleidingen afgestemd op het werken in de voedingsindustrie is er meestal geen of weinig aandacht voor het beroep van procesoperator en/of is de oliën- en vettensector niet of amper in beeld.

MVO treedt in 2009, waar nodig samen met **Afdeling Arbeid**, in contact met instellingen, organisaties en opleidingsinstituten die zich bezighouden met de inhoudelijke invulling van leerprogramma's op MBO/MTS-niveau, zoals SOL, Aequor en VAPRO-OVP. Tijdens deze oriënterende besprekingen zullen de mogelijkheden worden onderzocht om de oliën- en vettensector in de hier genoemde opleidingen op de kaart te zetten.

i) *Inbrengen van MVO-kennis in HBO-opleidingen*

De HAS Den Bosch, Agrarische Hogeschool en HBO-opleiding gericht op de agro- en voedingsindustrie, biedt in het afstudeerjaar van haar Opleiding Levensmiddelentechnologie enkele specifieke sectormodules aan maar geen oliën- en vettenmodule. De HAS is hard bezig tot samenwerking te komen met onderwijsinstellingen, bedrijven en overheden in de Zaanstreek (waar veel oliën- en vettenbedrijven gevestigd zijn) maar heeft te kampen met teruglopende leerlingaantallen waardoor een volwaardige oliën- en vettenmodule voorlopig geen optie is.

MVO zal in 2009 in oriënterend overleg treden met HAS Den Bosch om de mogelijkheden te onderzoeken voor het opzetten van een soort introductie- of kennismakingsmodule oliën en vetten die aan de leerlingen van genoemde opleiding kan worden aangeboden.

j) *Ontwikkelen MVO-'bedrijfsleiders'cursus oliën en vetten*

Vanuit de MVO-sector is behoefte aan het opzetten van een gezamenlijke cursus over oliën en vetten op het niveau van bedrijfsleider/manager als aanvulling op wat thans vanuit bedrijven en internationale organisaties wordt gepresenteerd. **MVO** wil daarom in 2009 met een **HR Werkgroep** beginnen met het ontwikkelen van eigen leerstof (techniek, wetgeving, 'supply chain'). Gedacht wordt aan een meerdaagse intensieve training voor medewerkers op HBO-niveau. De inzet is om deze cursus kostenneutraal te ontwikkelen en exploiteren.

k) *Opbouwen nieuwe rubriek Arbeid op MVO-website*

In de loop van 2009 zal MVO zijn vernieuwde website lanceren. Op deze website beschikt elk beleidsterrein over een rubriek 'wet- en regelgeving'. Bij het onderdeel Arbeid zijn de Nieuwsbrieven Arbeid en een Cursusoverzicht opgenomen.

MVO zal in 2009 deze rubriek vernieuwen en hierin een plaats inruimen voor een onderdeel Wet- en regelgeving (gericht op Arbeidsomstandigheden), het MVO Kenniscentrum, en links naar LeerstofNet en de cursussites van FNV en CNV. Ook zullen hier het Werkplan Arbeid MVO 2009 alsmede de (vorderingen op het gebied van) scholingsinitiatieven worden opgenomen.

Projecten/Activiteiten Arbeidsomstandigheden

Gezien de hierboven geschetste ambitieuze insteek voor wat betreft scholing kan aan uitvoering van projecten gerelateerd aan arbeidsomstandigheden (Arbo) in 2009 niet de hoogste prioriteit worden gegeven. Tevens is het zo dat er in veel gevallen nog onvoldoende informatie voorhanden is om te bepalen aan welke arbo-projecten in de MVO-sector behoefte bestaat.

Het voorstel is dan ook dat MVO in 2009 onderzoekt of het mogelijk en wenselijk is onderstaande arbo-onderwerpen in 2010 of daarna ter hand te nemen:

- Ontwikkeling van een Sectorale risico-inventarisatie en –evaluatie (RI&E);
- Verzorging van een cursus Preventiemedewerker;
- Ontwikkeling van een Arbo-catalogus.

De resultaten van dit onderzoek kunnen vanaf 2010 tot concrete activiteiten aanleiding geven.

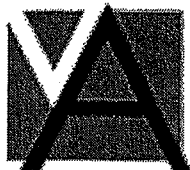
Budget benodigd voor Arbeid in 2009 (begroot):

Activiteiten Verankering Arbeid:	€ 27.000,-
Werkzaamheden Afdeling Arbeid:	€ 25.000,-
Overige activiteiten:	€ 13.000,-
w.v.	
- Studiedag werknemers	€2.500
- Onderhoud kenniscentrum	€2.000
- Oriëntatie MBO-opleidingen	€ 500
- Oriëntatie HAS Den Bosch	€ 500
- Ontwikkelen cursus	€ p.m.
- Onderzoek Arbo-projecten	€ p.m.
Totaal:	€ 65.000,-

-0-0-0-0-0-

Rijswijk, 15 mei 2009

verankering
arbeid

Aan de leden van het College van Voorzitters

Den Haag , 17 maart 2009

referentie : VA 09043/cl

betreft : Verankering Arbeid

Geachte leden van het College van Voorzitters,

Op 17 februari 2009 heeft de werkgroep Verankering Arbeid vergaderd.
Naar aanleiding van deze vergadering breng ik een tweetal punten onder uw aandacht.

- notitie met bijlage over maatschappelijke stages rond voedsel en groen;
(ter bespreking)
- notitie: meer aandacht scholing en opleiding; regiefunctie productschappen.
(ter informatie)

De werkgroep Verankering Arbeid verneemt graag de opvatting van het college over de maatschappelijke stages en houdt zich aanbevolen voor suggesties voor de verdere uitvoering van het onderwerp naar aanleiding van de arbeidsmarktconferentie van 4 februari jl..

Met vriendelijke groeten,
Namens voorzitter werkgroep Verankering Arbeid

Kees Lommers
Afdeling Arbeid HPA

Bijlagen: 2

Werkgroep Verankering Arbeid

verankering
arbeid

Maatschappelijke stages rond voedsel en groen

Zoals bekend is vanuit het project Verankering Arbeid op 4 februari 2009 de arbeidsmarktconferentie 'Boeien & Binden' georganiseerd. Tijdens deze conferentie heeft de Minister van LNV, mevrouw Gerda Verburg, de openingstoespraak verzorgd. De minister heeft hierbij de agri-foodsectoren opgeroepen te investeren in duurzame oplossingen om het arbeidstekort nu en in de toekomst aan te pakken. Jongeren en het imago van de sectoren spelen hierbij nadrukkelijk een rol, "de sector boeit jongeren onvoldoende. Jongeren hebben het beeld dat het werk zwaar en vies is".

In haar toespraak haalde de minister het initiatief van LNV aan om in 2011 10.000 maatschappelijke stageplaatsen rondom voedsel en groen te realiseren.

In 2007 is reeds overeenstemming bereikt om 7.500 plaatsen te realiseren. LTO - Nederland is één van de ondertekenaars. Op 18 mei 2009 organiseert de minister een tweede conferentie met als doel een nieuwe intentieverklaring met sectoren te ondertekenen voor de overige stageplaatsen. Het CBL is voornemens deze 2de intentieverklaring te ondertekenen.

Bijgaand is een notitie gevoegd met verdere achtergrondinformatie over de maatschappelijke stages.

Advies

De werkgroep Verankering Arbeid heeft aangegeven dat het nuttig is om in de komende maanden de sectoren te enthousiasmeren om aan te haken bij dit initiatief van de Minister van LNV en maatschappelijke stageplaatsen beschikbaar te stellen.

Hierbij is afgesproken dit onderwerp en het advies voor te leggen aan het College van Voorzitters, omdat dit initiatief vanuit de agro- en foodsectoren de meeste kans van slagen heeft bij een gezamenlijke en gecoördineerde aanpak.

Het College van Voorzitters wordt gevraagd zich uit te spreken over dit onderwerp en het advies van de werkgroep Verankering Arbeid.

Werkgroep Verankering Arbeid

Secretariaat Werkgroep Verankering Arbeid

Louis Braillelaan 80 | Postbus 755 | 2700 AT Zoetermeer | T 079 -3681500 | email: verankeringarbeid@pz.agro.nl

MAATSCHAPPELIJKE STAGES ROND VOEDSEL EN GROEN

Oproep minister Verburg

Minister Verburg geeft prioriteit aan het creëren van maatschappelijke stageplaatsen rondom voedsel en groen. Zij streeft ernaar 10.000 plaatsen te realiseren in 2011 voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs. Minister Verburg roept alle bedrijven en organisaties in deze sectoren, vooral ook in de voedingssector, op haar te helpen bij het realiseren van deze maatschappelijke doelstelling.

Minister Verburg heeft op 9 oktober 2007 samen met staatssecretaris Van Bijsterveldt overeenstemming bereikt met een aantal belangrijke groene organisaties over de creatie van bijna 7.500 plaatsen. Al deze partijen hebben hiertoe een intentieverklaring ondertekend¹. In 2008 zijn drie aanbodpilots van start gegaan. Ervaring wordt opgedaan met organisatie en educatieve concepten. De eerste groepen leerlingen lopen inmiddels stage op verschillende plekken in het land.

Op 18 mei 2009 (van 12.00 uur tot 18.15 uur) organiseert minister Verburg wederom een conferentie rondom de maatschappelijke stage in kasteel Groeneveld in Baarn. Speciale aandacht krijgen dit keer maatschappelijke stages in de voedingssector. Minister Verburg zal alle bedrijven en organisaties in deze sector oproepen een intentieverklaring te ondertekenen voor het beschikbaar stellen van stageplaatsen en pilots te starten.

Doelstellingen

Maatschappelijke stages rond voedsel en groen vergroten de bekendheid van deze sectoren onder jongeren. Maatschappelijke stages maken de jeugd bewuster van de waarde van voedsel en groen, de noodzaak hiervoor te zorgen en het belang van duurzaamheid. Aandacht voor voedsel en groen betekent investeren in gezonde mensen en een gezonde samenleving.

Minister Verburg wil ook bijdragen aan het versterken van de sociale samenhang, één van de doelstellingen van het kabinet. Stad en platteland kunnen veel voor elkaar betekenen. Leerlingen van niet-groen scholen komen door middel van een groene stage dichterbij het platteland te staan. Jongeren uit het groen onderwijs komen in contact met een stedelijke omgeving, bijvoorbeeld bij zorgen voor groen in de stad.

Wat is een maatschappelijke stage?

De maatschappelijke stage is een belangrijke kabinetsdoelstelling. Staatssecretaris Van Bijsterveldt is verantwoordelijk voor invoering in het hele voortgezet onderwijs (vmbo, havo en vwo). In het schooljaar 2011-2012 is de maatschappelijke stage verplicht. Vanaf 2011 lopen jaarlijks circa 195.000 leerlingen in het voortgezet onderwijs (van in totaal ruim 900.000) een maatschappelijke stage. Al deze ruim 900.000 leerlingen moeten in hun schoolloopbaan een maatschappelijke stage lopen van minimaal 72 uur. Zij kunnen ook verschillende kortere stages combineren.

Het is de bedoeling dat de bemiddeling tussen vraag en aanbod uiteindelijk in gemeenten (via vrijwilligerscentrales) plaatsvindt. Het ministerie van OCW heeft hiertoe bemiddelingspilots gestart in het hele land.

Het ministerie van OCW geeft de volgende algemene definitie van een maatschappelijke stage.

¹ LTO Nederland samen met Biologica, het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt, Stichting Landbouw en Zorg en Stichting Educatief platteland (3650 plaatsen). Staatsbosbeheer samen met Landschapsbeheer Nederland, Natuurmonumenten, Het Geldersch Landschap en IVN (Vereniging voor natuur en milieu-educatie) (3600 plaatsen). Ondertekenaars zijn verder de AOC Raad (de koepelorganisatie van de groene scholen) en de gemeente Amsterdam.

Tijdens de stage leert de leerling van het contact met de samenleving. Hij ontdekt overeenkomsten en verschillen in eigen en andermans leefwijze. Hij ziet welke gevolgen keuzes – bijvoorbeeld op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu - hebben op de samenleving. Op school kijken leerlingen gezamenlijk terug en bespreken wat zij hebben meegemaakt. Kenmerkend voor de maatschappelijke stage is dat een leerling, onbezoldigd, iets voor een ander doet. Het is niet de bedoeling dat het een soort beroepsgerichte stage wordt, om vaardigheden of competenties op te doen voor een bepaald beroep, of dat de maatschappelijke stagiair wordt ingezet als goedkope arbeidskracht. Een maatschappelijke stage kan een leerling natuurlijk wel enthousiast maken voor een bepaald beroep.

Intentieverklaring

Groene invulling maatschappelijke stages

Aanleiding

Landbouw en natuur hebben de samenleving veel te bieden. Naast voedsel en tal van andere "groene producten" leveren zij ook een omgeving van onthaasting, de verbinding met ons verleden, en verbondenheid met onszelf en de omgeving. Er zijn steeds meer aanwijzingen dat groen en gezondheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Investeren in groen is daarmee investeren in gezonde mensen en een gezonde samenleving. Zeker voor onze jeugd is het groene domein van essentieel belang voor hun sociale, emotionele en fysieke ontwikkeling. Een domein, waarmee iedere jongere dagelijks, veelal onbewust, in aanraking komt: het lijkt immers vanzelfsprekend om te eten of om in een mooie groene omgeving te leven.

Het kabinet wil dat alle leerlingen in het voortgezet onderwijs gedurende hun schoolcarrière middels een maatschappelijke stage kennismaken met en bijdragen aan de samenleving. Maatschappelijke stages dienen om de maatschappelijke betrokkenheid, sociale integratie en het besef van waarden en normen te vergroten. Maatschappelijke stages zijn een manier om waarden over te dragen met meer dan woorden. Het gaat om actief burgerschap, het nemen van verantwoordelijkheid voor de samenleving en het verbreden van de horizon, waardoor de sociale cohesie wordt versterkt. Door middel van de maatschappelijke stage doet de leerling iets voor de samenleving, een ander. Die ander en de samenleving hebben profijt van de activiteiten die de leerling ontplooit tijdens zijn maatschappelijke stage.

Het groene domein kan, juist door de kracht die het bezit, een voorloper zijn om maatschappelijke stages in te voeren. Bovendien kent het groene domein een grote variëteit aan mogelijkheden om leerlingen in het kader van een maatschappelijke stage te laten ruiken aan vrijwillige inzet voor een maatschappelijk belang, bijvoorbeeld natuur- en landschapsbeheer, land- en tuinbouw in al haar verschijningsvormen en voedselkwaliteit, dierverzorging en (zorg)boerderijen. Samen kunnen de partijen in het groene domein hun krachten bundelen om 'de groene invulling' van maatschappelijke stages tot een succes te maken.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft partijen in het groen uitgedaagd om tenminste 10.000 stageplaatsen beschikbaar te stellen. Daarnaast heeft zij het groene onderwijs gevraagd een voorhoederol te vervullen bij het realiseren van maatschappelijke stages.

Aan de slag!

Hierbij spreken wij, gezamenlijke ondertekenaars, de intentie uit om ons de komende vier jaren actief in te zetten om maatschappelijke stages in te voeren in het groene domein en zowel een kwantitatief als een kwalitatief passend aanbod te realiseren voor vele jongeren in Nederland.

Wij willen:

- a. leerlingen van buiten het groene domein nader kennis laten maken met het (maatschappelijk belang van het) landbouw, natuur en voedsel; én
- b. leerlingen uit het groene onderwijs laten deelnemen aan maatschappelijke stages.

Als eerste aanzet voor die inspanning zullen we zo snel mogelijk een aantal pilots starten om de nodige leerervaringen op te doen. Via een groeimodel willen we komen tot opschaling en uitbreiding van de pilots.

Wij zijn tevreden wanneer een leerling die aan een door ons aangeboden maatschappelijke stage deelgenomen heeft, een ambassadeur geworden is voor ons groene domein en zich bewust is van zijn of haar (potentiële) bijdrage aan dit domein. Dit vraagt om maatwerk binnen een stage, aangepast aan de motivatie van de deelnemer.

Daarvoor gaan we samen aan de slag, met de jongeren zelf, met de begeleidende organisaties, met scholen en met alle relevante partners die een maatschappelijke stage tot een succes kunnen maken.

Aanbod van maatschappelijke stages in Land- en tuinbouw

LTO - Nederland

LTO beschouwt de maatschappelijke stages als een kans om jongeren kennis te laten maken met de land- en tuinbouw in al z'n facetten. Dan gaat het om de gang van zaken op bedrijven, de omgang met planten en dieren, maar ook om het werken met moderne technieken, het leven en werken op het platteland, de samenwerking met anderen, zowel medegebruikers van het landelijk gebied als ketenpartijen.

LTO wil samen met de AOC's maatschappelijke stages invullen. Als startpunt worden concepten ontwikkeld voor invulling van de maatschappelijke stages. Hierbij gaat het niet alleen om stages op land- en tuinbouwbedrijven zelf maar ook om stages bij organisaties rond de land- en tuinbouw. De ontwikkelde concepten worden breed beschikbaar gesteld. In de regio wordt contact gezocht met scholen en wordt gekeken hoe de maatschappelijke stage kan worden ingevuld.

De ambitie is om vanaf 2011 structureel 3.000 maatschappelijke stageplaatsen per jaar aan te bieden. In 2008 wordt proefgedraaid met pilots, waarin circa 300 stageplaatsen aangeboden worden. Tijdens de pilots zal blijken onder welke condities de ambitie van 3.000 stageplaatsen in 2011 gehaald kan worden.

In het Teken van Talent

Biologica en het Expertisecentrum Biologische Landbouw, Voedsel en Groen (EBVG) werken in de pilot 'In het teken van Talent' samen met AOC's en ROC's aan een stage-invulling waarin leerlingen van ROC's samenwerken met leerlingen vanuit AOC's.

Tijdens de pilot zullen 60 stageplaatsen ingevuld worden in 2008. In 2011 zullen 10% van de bedrijven in de biologische sector maatschappelijke stages aanbieden, dit komt neer op 150 stageplaatsen.

Nederlands Agrarisch Jongeren Contact (NAJK)

NAJK biedt aan om 250 stageplaatsen te realiseren in 2011. Jongeren zullen ervaring opdoen met de werkelijke gang van zaken in de land- en tuinbouw. Speciale aandacht gaat uit naar de omgang met dieren, de productie van voedsel en het onderhouden van de groene ruimte. Maatschappelijke stages versterken daarmee de verbinding tussen jongeren en de Nederlandse landbouwsector. Ook wil de NAJK-organisatie stages bieden om vrijwilligerswerk in verenigingsverband uit te voeren.

Stichting Landbouw en Zorg

De Stichting Landbouw & Zorg juicht de ontwikkeling toe om maatschappelijke stages in het groen te bevorderen. Steeds meer mensen ontdekken de positieve werking van groen en gezondheid. De afgelopen jaren is een buitengewoon sterke groei van het aantal zorgboerderijen in Nederland waar te nemen. Zorgboerderijen hebben leerlingen veel te bieden: zowel op agrarisch als op sociaal vlak zal een maatschappelijke stage op een zorgboerderij een waardevolle ervaring voor de jongeren kunnen opleveren. Daarom spreekt het bestuur van de Stichting Landbouw & Zorg zich uit om in 2011 tenminste 250 stageplaatsen te realiseren.

Totaal aanbod

Sstageplaatsen in 2011: 3.650

In 2008: pilots waarin ten minste 350 stageplaatsen aangeboden worden

Aanbod van maatschappelijke stages in Natuur en landschap

Betrokken bij Buiten

Een samenwerkingverband van IVN, Landschapsbeheer Nederland (LBN), Het Geldersch Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, die de pilot 'Betrokken bij Buiten' willen starten. Door mee te denken en werken maken leerlingen van het voortgezet onderwijs kennis met maatschappelijke aspecten van de groene omgeving. Aansluitend bij de werkwijze van scholen willen zij groepen jongeren groene stageplaatsen aanbieden via 'Het Onderzoeksinstituut' (waarbij jongeren onderzoeksvragen over een gebied uitwerken) en 'Het Groenbedrijf/ Het Greenteam' (hier werken jongeren aan het beheer van een gebied). Er wordt gestreefd naar terreinadoptie door scholen ('Mijn terrein').

Het pilotvoorstel richt zich op het ontwikkelen van concepten en organisatorische voorwaarden om vanaf 2011 structureel een groot aanbod van maatschappelijke stageplaatsen in natuur en landschap mogelijk te maken. In de pilot wordt gestreefd naar deelname van 300 leerlingen in 2008 en 900 in 2009. Ambitie van de gezamenlijke partijen is om vanaf 2011 structureel 3600 maatschappelijke stageplaatsen per jaar aan te bieden. Tijdens de pilot zal blijken onder welke condities dit gerealiseerd kan worden.

*Totaal aanbod
stageplaatsen in 2011: 3.600
In 2008: start pilot waarin 300 stageplaatsen aangeboden worden*

Aanbod van maatschappelijke stages in Groen in de Stad

Voedselstrategie Amsterdam

De gemeente Amsterdam wil de verbinding tussen de Amsterdammer en zijn omgeving versterken. Een verstevigde band levert voor zowel het individu als de gemeenschap, alsook de omgeving maatschappelijke voordelen op. De gemeente Amsterdam wil het komend jaar een pilot starten om leerlingen in contact te brengen met de wereld van duurzaam voedsel en groen, en streeft ernaar dat in 2011 50% van de leerlingen in Amsterdam in contact gekomen is met deze wereld.

Totaal aanbod
*Stageplaatsen 2011: 50% van de leerlingen in Amsterdam
In 2008: Pilot waarin 100 leerlingen actief zullen zijn*

Inzet van het Groen Onderwijs

Het groene onderwijs wil bij maatschappelijke stages twee rollen vervullen:

De VMBO-leerlingen die vanaf schooljaar 2007-2008 instromen in het groene onderwijs zullen in 2011 allemaal een maatschappelijke stage hebben meegemaakt.

In 2008 zullen minimaal 1.200 leerlingen maatschappelijke stage gaan lopen, oplopend tot 9.000 in 2011. De maatschappelijke stage wordt beschouwd als een vitaal en vast onderdeel van het curriculum ter voorbereiding op volwaardig burgerschap. Onderdeel hiervan is het in contact brengen van groene leerlingen met grootstedelijke problematiek. In 2011 hebben alle AOC's dit op orde, dat wil zeggen dat het goed is georganiseerd binnen school en een vaste plaats heeft binnen het leerplan; de plaatsen voor maatschappelijke stages zijn goed geregeld en over de communicatie bestaan geen misverstanden.

Leerlingen van groen-MBO en HAO kunnen een rol als stagebegeleider vervullen. Ook daartoe worden verschillende pilots gestart.

Totaal aanbod

Deelname aan maatschappelijke stages in 2011:

- *alle betrokken leerlingen in het groen onderwijs*

In 2008:

- *pilots waarin 1.200 leerlingen zullen deelnemen aan een maatschappelijke stage*
- *pilots waarin groene mbo- en hao-leerlingen niet-groene leerlingen begeleiden bij een maatschappelijke stage in het groen*

Commitment vanuit Rijksoverheid

Vanuit LNV en OCW, kunnen de ondertekenaars van deze intentieverklaring rekenen op welwillende medewerking in het zoeken naar een passende inbedding van maatschappelijke stages in hun organisatie. De komende jaren zullen in het teken staan van concretisering en uitwerking van de kaders van de maatschappelijke stages, waarbij we graag gebruik maken van de in de pilots opgedane leerervaringen.

Het ministerie van LNV hecht veel waarde aan de 'groene' invulling van maatschappelijke stages, daarom levert het ministerie van LNV, naast de bijdragen vanuit OCW, een financiële impuls van

€ 1 miljoen voor de start van pilots om de drempels hiervoor te verlagen. LNV wil, als departement, zelf ook stageplaatsen bieden vanaf 2008, zowel in beleid en beleidsontwikkeling als ook in de uitvoering.

De Minister van LNV en de Staatssecretaris van OCW verklaren zich 'bestuurlijke pleitbezorgers' voor een 'Groene invulling van Maatschappelijke Stages'.

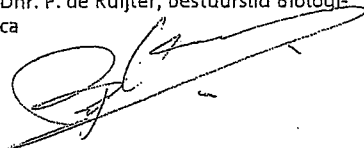
Met de ondertekening van deze intentieverklaring worden circa 7.500 stageplaatsen in het groene domein gerealiseerd én ontstaat zicht op de inzet van het groen onderwijs. Wij vragen alle relevante partijen die deze intentieverklaring (nog) niet hebben ondertekend om zich aan te sluiten opdat we tot een passende en optimale invulling van iedere maatschappelijke stage kunnen komen waar de jongeren ook plezier aan beleven.

Graag willen wij ons inzetten om stageplaatsen in het groene domein te realiseren en verbinden ons graag aan deze afspraak:

LTO - Nederland
Ir. A.J.M. Janssen, portefeuillehouder
LTO Federatiebestuur voor Kennis en
Innovatie Namens LTO Nederland

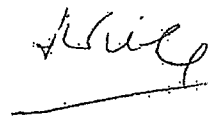
Biologica
Dhr. P. de Ruijter, bestuurslid Biologi-
ca

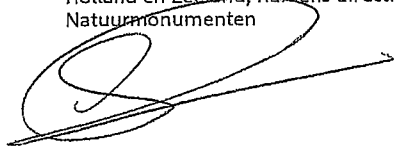
NAJK
Dhr. D. Bruins, voorzitter NAJK

Stichting Landbouw & Zorg
Ir. H. Wieling, voorzitter Stichting
Landbouw & Zorg

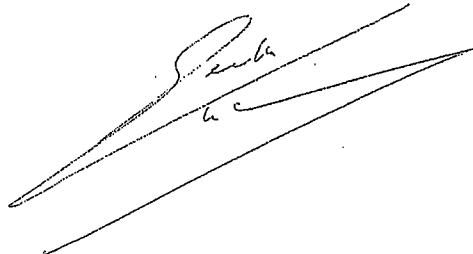
Natuurmonumenten
Mr. C.N. de Boer, regiodirecteur Zuid-
Holland en Zeeland, namens directie
Natuurmonumenten

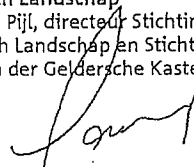
Staatsbosbeheer
Drs. C.J. Kalden, algemeen directeur
Staatsbosbeheer

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit
Mw. G. Verburg, Minister

Geldersch Landschap
Mw. B.H. Pijl, directeur Stichting Het
Geldersch Landschap en Stichting
Vrienden der Geldersche Kasteelen

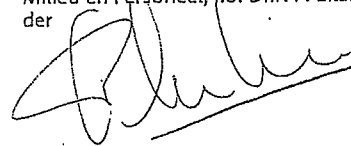
Landschapsbeheer Nederland
Mw. S. de Jorg, voorzitter Land-
schapsbeheer Nederland

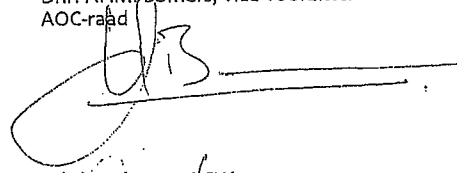
IVN
Dhr. P.J.C. Rombouts, voorzitter IVN

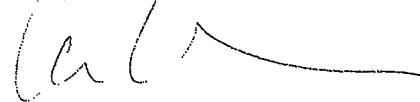
Gemeente Amsterdam
Mw. Ir. M.B. Vos, wethouder Zorg,
Milieu en Personeel, f.o. Dhr. P. Eilan-
der

AOC-raad
Dhr. A.F.M. Bomers, vice-voorzitter
AOC-raad

Ministerie van OCW
Mw. J.M. Van Bijsterveldt - Vliegert-
hart, Staatssecretaris

Meer aandacht scholing en opleiding; regiefunctie voor productschappen

Zoals bekend is vanuit het project Verankering Arbeid op 4 februari 2009 de arbeidsmarktconferentie 'Boeien & Binden' georganiseerd. Meer dan 250 deelnemers luisterden naar onder meer de Minister van LNV, mevrouw Gerda Verburg, die de openingstoespraak verzorgde. Zij benadrukte in haar toespraak dat de agri- foodsector vooral naar de lange termijn moet kijken. "In de huidige economisch moeilijke tijd komen de werknemers wellicht vanzelf, maar de vergrijzing en de kleine instroom van jongeren komt er op termijn onherroepelijk aan". Volgens de minister speelt het imago de sectoren parten in het aantrekken van jongeren en allochtonen. De minister heeft de agri-foodsectoren opgeroepen te inversteren in duurzame oplossingen om het arbeidstekort nu en in de toekomst aan te pakken.

Scholing en opleiding

Uit zowel de inleidingen van de heer de Koning en Rinnooy Kan en de forumdiscussie kwam nadrukkelijk naar voren dat scholing en opleiding een terrein is dat aandacht verdient van het gezamenlijke bedrijfsleven om jongeren te interesseren voor een groene opleiding en loopbaan.

Scholing en opleiding omvat zowel het reguliere beroepsonderwijs, HBO en WO als de initiatieven gericht op werkende (cursorisch onderwijs), het werk van de diverse kenniscentra en initiatieven van het bedrijfsleven.

Het palet aan instellingen en initiatieven vanuit scholing en opleiding is breed en divers. Dit zelfde geldt ook voor de branches en sectoren in de keten van de agri- en foodsectoren, waar sprake is van brede en grote diversiteit. Vanuit diverse sectoren worden in meer of mindere mate initiatieven ondernomen op het terrein van scholing en opleiding. Veel initiatieven hierbij zijn sectorspecifiek.

Regiefunctie productschappen

Tijdens de conferentie 'Boeien & Binden' is duidelijk aangegeven dat herkenbare en duidelijke regie ontbreekt. Door meerdere sprekers van werkgevers en werknemerszijde is aangegeven dat de productschappen in deze gezamenlijk een regiefunctie kunnen vervullen.

Waar moet deze regie functie op gericht zijn?

Doelstellingen vanuit conferentie 'Boeien & Binden':

- bedrijfsleven (werkgevers(organisaties) en werknemers(organisaties)) dienen meer aandacht te besteden aan, en betrokken te zijn bij, het gehele onderwijs en de scholing in de keten van agri- foodsectoren;
- bedrijfsleven, overheid en onderwijsinstellingen dienen meer samen te werken ten aanzien van de invulling (competenties) en vormgeving van de scholing en opleiding en om de doelgroepen, die het onderwijs en het bedrijfsleven willen boeien en binden, meer en beter te bereiken.

Werkgroep Verankering Arbeid

Secretariaat Werkgroep Verankering Arbeid

Louis Braillelaan 80 | Postbus 755 | 2700 AT Zoetermeer | T 079 -3681500 | email: verankeringarbeid@pz.agro.nl

Hoe kan een start gemaakt worden om deze doelstelling te bereiken?

Het ontbreekt aan een totaaloverzicht van instellingen, actoren, initiatieven, doelgroepen, visies en opinies. Dit vraagt om een goed en allesomvattend inventariserend onderzoek.

Wat gebeurt er aan scholing en onderwijs binnen het gehele groene onderwijs, bij de kenniscentra, de overheid en het bedrijfsleven in de keten van de agri- en foodsectoren? Wat zijn visies en opinies bij stakeholders en doelgroepen ten aanzien van leren en werken in deze keten?

Een breed inventariserend onderzoek is daarom gewenst.

Bespreking werkgroep Verankering Arbeid

In de vergadering van de werkgroep Verankering Arbeid van 17 februari 2009 zijn de uitkomsten en suggesties vanuit de arbeidsmarktconferentie besproken. Afgesproken is dat er een projectvoorstel wordt voorbereid voor een breed inventariserend onderzoek. Een aantal mensen vanuit de werkgroep, inclusief de voorzitter, neemt hiertoe het initiatief. Tevens wordt contact gelegd met beleidsambtenaren van LNV om te inventariseren op welke manier LNV betrokken kan zijn bij dit onderzoek inclusief de mogelijkheid van medefinanciering.